

товаровиробник може не лише реалізувати свою продукцію, а й укласти договори на придбання матеріальних і технічних засобів безпосередньо з їх виробниками або з посередницькими структурами [1, с.65].

Висновки. Запровадження таких інновацій неодмінно вплине на сучасну технічну політику, найголовнішими напрямками якої слід вважати:

1. Розробку та впровадження таких технічних засобів, які б відповідали новим технологіям і базувалися на автоматичній й електроніці, відповідали ідеології живих організмів.

2. Формування на цій основі сучасної системи машин з максимальним урахуванням галузевих і ґрунтово-кліматичних особливостей регіону та технологічних особливостей живих організмів.

3. Підпорядкування подальших земельних перетворень можливості створення високотоварних аграрних підприємств, в яких, власне, й організується реальна база для високоефективного використання нової системи впровадження ресурсозберігаючих технологій.

4. Очевидним має бути одне: сільському господарству потрібен перспективний парк сільськогосподарської техніки, перспективні добрива, агрохімікати, перспективні енергозберігаючі та біологічні технології.

Лише на цій основі можна передбачити забезпечення точного виконання технологічних операцій і досягнення високої продуктивності праці за оптимальних витрат виробництва; скорочення потреби у механізаторах; комплексного виконання агротехнічних заходів при дотриманні оптимальних термінів і вимог технології.

Література

1. Прокопенко А.Л. Удосконалення організації забезпечення сільськогосподарською технікою// Економіка АПК. – 2009. - №5. – с.65-69

2. Льюшенко В.О. Організація і удосконалення ринку матеріально-технічного забезпечення сільськогосподарських товаровиробників// Економіка АПК - №3. – 2008. – с. 9-16

3. Остапенко М.О. Формування матеріально-технічного забезпечення сільськогосподарських підприємств// Актуальні проблеми економіки. – 2009. - №9. – с.7-12

4. Підлісецький Г.М. Матеріально-технічна база аграрного виробництва: стан і проблеми відтворення// Агроінком. – 2009. - №5-6. – с.34-39

ВІДТВОРЕННЯ ТА ЕФЕКТИВНЕ ВИКОРИСТАННЯ ТРУДОВИХ РЕСУРСІВ В АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Бутило В.В.

Науковий керівник: Кафлевська С. Г., к.е.н., доцент

Розглянуті питання якісного і кількісного забезпечення ПСП «АФ Батьківщина» с. Стрижаків Винницького району трудовими ресурсами. Досліджено рівень продуктивності праці та визначені шляхи його підвищення.

Проблема дослідження. Забезпечення ефективності політики використання трудових ресурсів є одним із основних питань, які необхідно розглядати в контексті соціально – економічного розвитку країни, окремого регіону. Сучасний етап соціально – економічного розвитку в Україні супроводжується такими негативними рисами, як перевищення пропозиції робочої сили над попитом; низька ефективність використання трудового потенціалу країни; низька пристосованість робочої сили до нових умов господарювання; зростаючі соціальні ризики; низький рівень, нестабільність і коливання доходів тощо, що й призводить до збіднення переважної частини населення. На думку О. І. Замори, головною причиною такого стану є те, що основні структурні параметри економічного потенціалу країни не в повній мірі відповідають національним інтересам [1].

Аналіз останніх досліджень. Значний внесок у розробку питань праці і зайнятості населення внесли П. П. Борщевський, О. А. Богущий, О. Гудзинський, О. Дяків, І. Л. Левицькі, М. М. Матюха, П. Т. Саблук, М. Шаповал, О. Г. Шпикуляк, В. В. Юрчишин, К. І. Якуба.

Разом з тим, у зв'язку із великими змінами в характері розвитку сільськогосподарського виробництва на перший план висувуються деякі нові аспекти удосконалення використання трудових ресурсів села.

Мета статті. Дослідження процесів, пов'язаних із формуванням трудових ресурсів, які б відповідали вимогам ведення сучасного сільськогосподарського виробництва, та розробка пропозицій щодо ефективного використання праці є актуальним і необхідним завданням розвитку галузі сільського господарства.

Виклад основного матеріалу. На сьогодні спостерігається значний дефіцит якісної, висококваліфікованої, тобто конкурентоспроможної робочої сили, а це заважає стабілізації й економічному зростанню, розширеному розвитку підприємницьких структур.

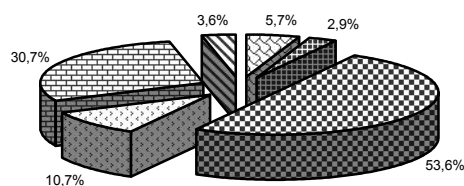
Аналіз даних свідчить про те, що найбільш чисельною категорією працюючих ПСП «Агрофірма

Батьківщина» є працівники тваринництва, проте в динаміці їх кількість зменшилася на 10 працівників, а в структурі на їх долю припадає більше половини всіх працюючих (53,6%), що підтверджує факт розвитку цієї галузі на підприємстві. В рослинництві навпаки кількість збільшилась на 13 чоловік, або 42,2%, що повністю підтверджує спеціалізацію підприємства, рис. 1.

Кількість працівників адміністративно – управлінського персоналу зменшилась на 4 чоловіки і складає лише – 5,7%, що відповідає науковим нормативам.

Так як у господарстві всі підприємства виробничої інфраструктури здані в оренду, то кількість працівників зайнятих в підсобних господарствах в 2008 році зменшилась до 4 чоловік, що на 23 працівники 12,4 пункти менше рівня 2006 року.

З розвитком сільськогосподарського виробництва змінюється в кількісному і якісному співвідношенні і складові частини виробничих процесів. Ці обставини спонукають до постійного коригування оптимальних співвідношень праці її засобів як цього вимагають об'єктивні економічні закони. Якісною мірою трудових ресурсів виступає їх професійно-кваліфікаційна характеристика. Її визначають за демографічними факторами (природним приростом, станом здоров'я, рухомістю.), потребою виробництва в робочій силі і можливостями задоволення потреб працездатного населення у праці на підприємстві. Сучасні умови виробництва і вимоги життя зумовлюють обов'язкове поєднання цих характеристик робочої сили.

■ АУП ■ Робітники підсобних господарств ■ Тваринництва ■ Водії ■ Рослинництва ■ Ін. працівники

Рис.1. Структура працівників ПСП «Агрофірма Батьківщина» в 2008 р.

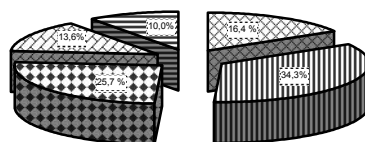
Із рис. 2 видно, що в 2008 році, найбільшу питому вагу за віковим складом займала група 35 – 50 років – 34,3% в загальній кількості працівників, а найменшу група старше 59 років – 10,0%, що є бажаним для багатьох господарств так як в цю групу входять працездатні в пенсійному віці, адже у Вінницькій області ситуація дуже складна так як в сільській місцевості на одного працюючого в деяких селах припадає 12 і більше пенсіонерів.

■ Початкова освіта ■ Незакінчена середня ■ Середня спеціальна ■ Вища освіта

Рис. 2. Освітній рівень працівників ПСП «АФ Батьківщина» у 2008 році

Проте насторожує той факт, що в 2008 році, кількісний склад групи працівників старше 59 років збільшився на 40% (рис. 3), а питома вага цієї групи зросла майже в 2 рази, тобто це свідчить про те, що на підприємстві спостерігається процес старіння кадрів.

■ 15 - 35 років ■ 35 - 50 років ■ 50 - 54 років ■ 55-59 років ■ старше 59

Рис. 3. Віковий склад трудових ресурсів у 2008 році

Найважливішою властивістю праці є її ефективність, рівень якої характеризує ефективність використання трудових ресурсів. Продуктивність праці як економічна категорія відображає взаємозв'язок між обсягом виробництва продукції і відповідними затратами праці [2].

У процесі аналізу визначається рівень продуктивності праці її динаміка і темпи росту. Для цієї мети використовується система показників: вартість валової продукції на середньорічного працівника (річна продуктивність праці) на людино-день і людино-годину (денна і годинна). Наведемо далі показники продуктивності праці за 2004 -2006 роки в цілому по підприємству і в розрізі по галузях (Таблиця 1).

Рівень та ефективність сільськогосподарського виробництва визначаються кількістю і якістю вкладеної праці.

Таблиця 1

Рівень продуктивності праці в ПСП «Агрофірма Батьківщина»

Показники	Роки			2008 р. від 2006 р. (+/-)
	2006	2007	2008	
Вироблено валової продукції в порівняних цінах 2005 р., грн. в розрахунку на : - 1 середньорічного працівника	31933	22728	30534	-1399
В т.ч. рослинництва	56167	39263	49163	-7004
тваринництва	23376	19549	19853	-3523
- 1 люд. – год.	12,4	26,1	14,2	1,8
В т.ч. рослинництва	76,5	64,2	62,7	-13,8
тваринництва	7,3	9,2	8,9	1,6

Проаналізувавши дані таблиці 1, необхідно відмітити, що у ПСП «АФ Батьківщина» наявні трудові ресурси, використовує досить неефективно, про це свідчить ряд обчислених показників.

Так, за досліджуваний період спостерігається тенденція зменшення рівня продуктивності праці відповідно на 1 середньорічного працівника. В 2008 р. продуктивність праці на 1 середньорічного працівника зменшилась на 1399 грн., або 4,5% порівняно із в 2006 роком. Причому ця ситуація зумовлена зниження продуктивності праці як в галузі рослинництва так і галузі тваринництва відповідно на 7004 грн. (14,2%) та 3523 грн. (17,7%)

Деяко інша ситуація із виробництвом продукції в розрахунку на 1 люд. – год., тут спостерігається зростання на 1,8 грн., або 14,5 відсотків і зокрема по галузі тваринництва відповідно на 1,6 грн. (21,9%), в той час як по галузі рослинництва зменшення на 13,8 грн. (22,0%), що засвідчує факт підвищення трудомісткості виробництва продукції галузі.

Отже, на нашу думку, господарство не в оптимальній мірі забезпечене трудовими ресурсами, що є досить негативним фактором на даному етапі розвитку нашої країни і рівень їх використання не забезпечує підвищення продуктивності праці..

Рівень продуктивності праці має пряму залежність від такого показника як трудомісткість сільськогосподарської продукції (затрати праці на одиницю продукції, люд. – годин).

Про трудомісткість основних видів сільськогосподарської продукції свідчать дані таблиці 2.

Зробивши аналіз таблиці 2 ми прийшли до висновку, що в динаміці зменшилась трудомісткість майже всіх видів продукції тваринництва, за виключення молока. Так, трудомісткість приросту ВРХ і свиней зменшилась відповідно на 63,9% та 13,2%. В той час як трудомісткість зерна зросла 3,0 рази, молока на 4,0%.

Тобто підприємство має значні резерви по зниженню трудомісткості деяких видів продукції, зокрема зерна, про що свідчить показник 2006 року, коли на 1 ц зерна затрачалось лише 0,2 людини – години.

Таблиця 2

Трудомісткість основних видів продукції на підприємстві

Показники	Роки			2008 р. до 2006 р.	
	2006	2007	2008	+ / -	%
Затрати праці люд. – год. на 1ц:					
зерна	0,2	0,4	0,6	0,4	300,0
цукрових буряків	0,5	0,6	-	-0,5	-
молока	2,5	4,2	2,6	0,1	104,0
приросту ВРХ	65,9	49,6	40,2	-25,7	61,0
приросту свиней	179,6	184,1	158,6	-21,0	88,3

Підводячи підсумок, зауважимо про необхідність підвищення рівня продуктивності праці і зменшення трудомісткості продукції у ПСП «Агрофірма Батьківщина».

Висновки. Заходи, які сприяють збільшенню виходу продукції та зниженню затрат праці на її виробництво, можна назвати шляхами підвищення продуктивності праці, оскільки її рівень визначають

відношенням обсягів валової продукції до затрат робочого часу на її виробництво, то підвищення продуктивності праці у ПСП «Агрофірма Батьківщина» можливе лише за умов одночасного нарощування обсягів виробництва сільськогосподарської продукції і скорочення затрат праці, особливо в галузі тваринництва.

Формування життєздатного середовища в сільській місцевості (у соціальному, економічному й екологічному плані) полягає в розробці та впровадженні ефективних програм сільського розвитку, стимулювання розвитку підприємництва, конкуренції. Саме сільський розвиток має бути не лише запорукою продовольчої безпеки нашої держави, але й ключовою основою для подолання сільської бідності, системної деградації сільськогосподарської галузі, соціально – економічного занепаду села [3].

Загально визнаним напрямом сільського розвитку є диверсифікація діяльності сільського населення, у тому числі створення сприятливих умов для поширення її несільськогосподарських видів у сільській місцевості.

Література.

1. Загора О. І. Основні тенденції формування і використання трудових ресурсів в аграрних підприємства // Актуальні проблеми економіки. - №4 (94). – 2009. – С.85-90.
2. Кончаковський Є. О. Ефективність праці та її мотивація в аграрній сфері АПК / Автореферат дисертації на здобуття наук. ступеня. к.е. н., Дніпропетровськ – 2009. – 20 с.
3. Комплексна програма розвитку українського села на період до 2015 року (проект) // Економіка АПК. – 2007. – №1. – С.3-49.

УДОСКОНАЛЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ ГОСПОДАРЮВАННЯ В СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОМУ ПІДПРИЄМСТВІ

Вигодянський А.О.

Науковий керівник: Власенко І.В., к.е.н., доцент

Дана стаття присвячена питанню щодо удосконалення економічного механізму господарювання в сільськогосподарському підприємстві. В ній запропонований ряд заходів, які керівник підприємства повинен впроваджувати з метою досягнення кращих результатів господарської діяльності підприємства.

Постановка проблеми. Питання щодо покращення системи господарювання на підприємстві, на сьогодні, є досить актуальним.

На початку 90-х організована економічна робота в первинних ланках господарювання майже повсюди припинилась. Необов'язковим стало складання розгорнутих річних виробничо-фінансових планів. В умовах високої інфляції, скасування централізованих поставок продукції та матеріально-технічного постачання за сталими цінами, звичні методи планування й аналізу, введення господарського розрахунку виявилися непридатними. Розпалася стандартна система оплати та стимулювання праці. Руїнація виробництва, його збитковість супроводжувалися розладом усього внутрішньогосподарського економічного механізму.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В цілому питанням вдосконалення економічного механізму займався кандидат економічних наук Тимошенко Л.М. [2], який підкреслює деякі аспекти організації економічної роботи підприємства в сучасних умовах.

Дрозд І.К. [1] розглядає питання внутрішнього контролю на підприємстві, як невід'ємної частини успішної діяльності підприємства.

Питанням удосконалення управління фінансовими ресурсами на підприємстві займалися вчені Аранчій В.І., Чумак В.Д. [3] та Безбородова Т.В. [4].

Мета статті. Метою даної статті є пошук шляхів щодо відновлення економічної роботи та покращення господарської діяльності на підприємствах в сучасних умовах.

Виклад основного матеріалу. На сьогоднішній день досить велика частина підприємств зіштовхується з рядом негативних явищ, а саме: неповне відшкодування витрат з реалізованої продукції, неможливість виконання основних операцій землеробського виробництва власними технічними засобами, відсутність капіталовкладень, неможливість залучення великих кредитів банків, за які практично неможливо вчасно розрахуватись та ін.

Серйозність ситуації вимагає раціонального використання ресурсів, жорсткого режиму економії, обґрунтування управлінських рішень, підвищення відповідальності та заінтересованості як керівників, так і трудових колективів.

Тому необхідно звернути увагу на наступні аспекти організації економічної роботи, а саме:

- Підвищення активності колективів розділів на основі демократизації управління. Надавши колективам максимально можливу самостійність, керівництво одержить міцну опору, дієву підтримку з боку кращих кадрів робітників.

- Одержання чіткої картини можливостей власного технічного парку. За участю механізаторів має